

CHALLENGES AND PERSPECTIVES OF ADMINISTRATION STUDY ON POLYTECHNIC IN POŽEGA

IZAZOVI I PERSPEKTIVE UPRAVNOG STUDIJA NA VELEUČILIŠTU U POŽEGI

MLADENOVIC, Jasmina & BUCE, Matias

Abstract: *This paper is based on primary research using survey techniques, conducted at the Polytechnic in Pozega among the students of the Administration Study. Most educational institutions at all levels have similar challenges: a smaller number of participants due to natural or mechanical movements of the population of Croatia, the need to improve their educational programs, the growing competition among educational institutions and numerous other challenges. The aim of the paper is to identify and analyze the current situation in this study, its quality, attractiveness, usefulness and applicability from the perspectives of its participants, also to provide certain guidelines and suggestions for its development and positioning.*

Key words: *Administrative study, students, polytechnic*

Sažetak: *Ovaj rad je baziran na primarnom istraživanju putem tehnike ankete, koje je provedeno na Veleučilištu u Požegi među studentima Upravnog studija. Većina obrazovnih institucija na svim razinama imaju slične izazove: sve manji broj polaznika uslijed prirodnih ili mehaničkih kretanja stanovništva Republike Hrvatske, nužnost unaprjeđenja svojih obrazovnih programa, rastuća konkurenciju među obrazovnim institucijama i brojne druge izazove. Cilj rada je identificirati i analizirati aktualnu situaciju na ovom studiju, njegovu kvalitetu, atraktivnost, korisnost i primjenjivost gledajući iz perspektive njegovih polaznika, ali i dati određene smjernice i prijedloge za njegov razvoj i pozicioniranje.*

Ključne riječi: *Upravni studij, studenti, veleučilište*

Authors' data: Jasmina Mladenović, dipl.iur., pred., Veleučilište u Požegi, Vukovarska 17, Požega, jmladenovic@vup.hr, Matias Buće, student, Veleučilište u Požegi, mbuce@vup.hr

1. Uvod

U Republici Hrvatskoj trenutno postoje 53 ustanove iz sustava visokog obrazovanja [6] koje uključuju sveučilišta, veleučilišta i visoke škole. Veleučilište i visoka škola osnivaju se radi obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja putem organizacije i izvođenja stručnih studija te mogu obavljati stručnu, znanstvenu i umjetničku djelatnost u skladu sa Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju i svojim statutom. [11] Prva veleučilišta u Republici Hrvatskoj osnovana su 1998. godine uredbama Vlade Republike Hrvatske, i to Veleučilište u Rijeci, Veleučilište u Splitu, Veleučilište u Požegi, Tehničko veleučilište u Zagrebu i Društveno Veleučilište u Zagrebu.

Na veleučilištima i visokim školama dominiraju programi iz područja društvenih (67) i tehničkih znanosti (51), a slijede biomedicina i zdravstvo (15), biotehničke znanosti (13), umjetničko područje (3) i jedan program interdisciplinarnog karaktera. [9] Veleučilište u Požegi od svog osnutka izvodi stručni studij Upravnog prava, a od akademske godine 2004./2005. preddiplomski stručni studij Upravni studij. [8]

2. Kratak osvrt na aktualno stanje

Velik broj visoko obrazovnih institucija rezultira neodrživo velikom upisnom kvotom. U Republici Hrvatskoj, u odnosu na broj završenih učenika srednjih škola s mogućnošću upisa visokog obrazovanja dostupno je čak 123,4% mjesta za upis, dok je u EU-u prosjek upisanih na razini 84% od broja maturanata. Dodatno u Hrvatskoj se očekuje i demografsko smanjenje naraštaja koji će završavati srednjoškolsko obrazovanje. [9] Obzirom na činjenicu da je Hrvatsku zahvatio demografski slom, a demografi procjenjuju gotovo 50 % smanjenje broja učenika u posljednjih dvadesetak godina [10] te velik broj visokih učilišta, posebno je važno iznaći način za privlačenje studenata.

Uz povećanje broja upisanih studenata najveću pažnju trebalo bi usmjeriti na uspostavljanje efikasnijeg organizacijskog modela upravljanja sustavom sa ciljem znatnog povećanja broja studenata koji završavaju studij i skraćivanja prosječnog vremena studiranja. [1] Pri tome treba imati na umu da kod olakšavanja studiranja i pomoći najslabijima da ne padnu godinu, potreba za učenjem će često ostati nerealizirana ukoliko ne postoji i poticaj za učenjem. [3]

Neki znanstvenici smatraju da je porast broja institucija rezultiralo smanjenjem kvalitete. Prof. Željko Požega tako tvrdi da su brojna učilišta u Hrvatskoj dovela "do osipanja kvalitete studiranja koje se pretvara u srednjoškolsko obrazovanje kojemu je cilj studentima maksimalno olakšati studiranje te naposljetku i pomoći najslabijima studentima da ne padnu godinu, odnosno da završe studij. Kada tome dodate da je Hrvatska premala zemlja koja ne može, posebno ne u tako kratkom roku, osigurati tako veliki broj kvalitetnih profesora, lako se može doći do zaključka da se širenje učilišta odvijalo na štetu kvalitete studija i studiranja" [2]

Akademik Kusić smatra da treba povećati zapošljavanje mladih ljudi u obrazovnom i znanstvenom sektoru te povećati broj doktora znanosti u Republici Hrvatskoj te da je

potrebno jače financirati nacionalnu znanost o kojoj ovisi nacionalni identitet svake zemlje. Nacionalni identitet ne može ovisiti samo o projektima EU-a, već Hrvatska mora imati svoju bazu i svoj interes. [5]

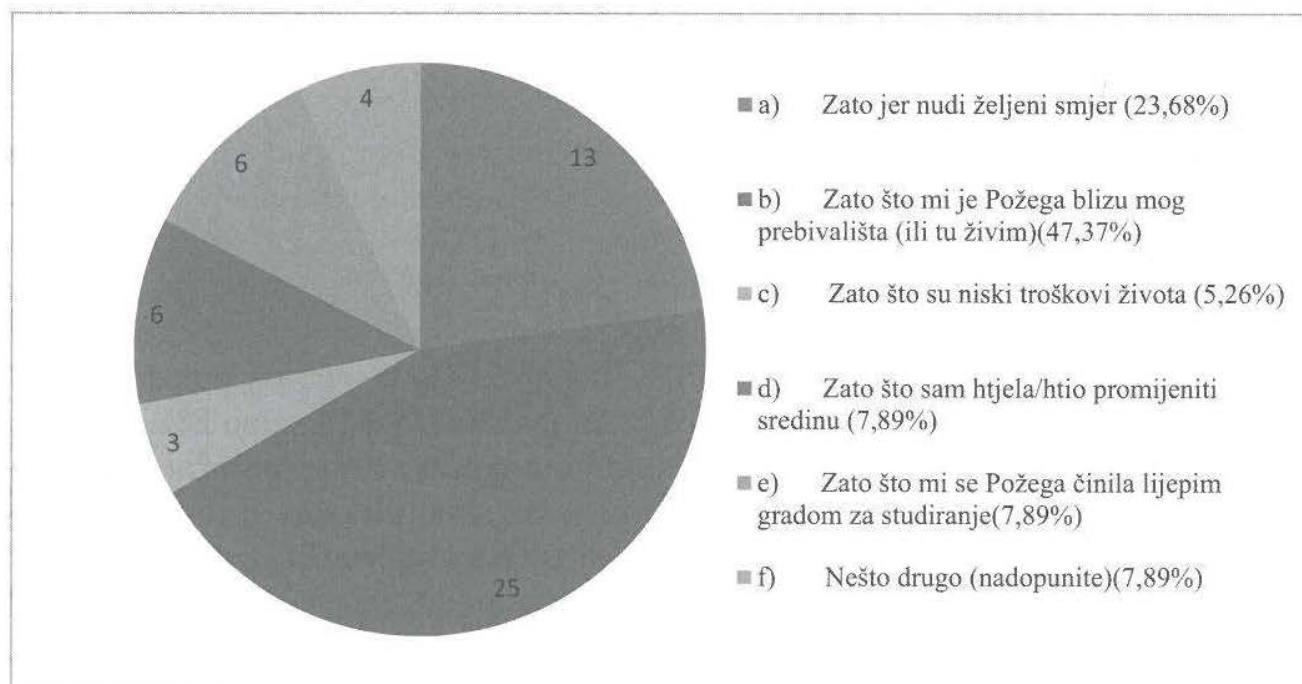
Dokument Mreža visokih učilišta i studijskih programa u Republici Hrvatskoj definira i osnovu za racionalizaciju mreže visokih učilišta s ciljem bolje učinkovitosti nacionalnog sustava visokog obrazovanja. Bolja učinkovitost podrazumijeva skraćivanje trajanja studija, povećavanje završnosti studiranja, smanjivanje upisnih kvota na studijima koji obrazuju velik broj studenata u strukama koje ne omogućavaju zapošljavanje, povećavanje kvota za studije u deficitarnim zanimanjima, omogućavanje zapošljivosti nakon stjecanja prvostupničke diplome i povećanje kvalitete visokog obrazovanja u svim područjima. [7]

Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije ističe da se uočava potreba za modernije koncipiranim programima za kontinuirano obrazovanje djelatnika u javnoj upravi. [9] "Paralelno sa snažnijom praktičnom orijentacijom upravnog obrazovanja, s diversifikacijom i naglašenijom pluridisciplinarnošću odvija se i proces približavanja temeljnog upravnog obrazovanja i usavršavanja tijekom rada u javnoj upravi." [4] Stoga je potrebno identificirati i analizirati aktualnu situaciju na ovom studiju te dati određene smjernice i prijedloge za njegov razvoj i pozicioniranje.

3. Istraživanje

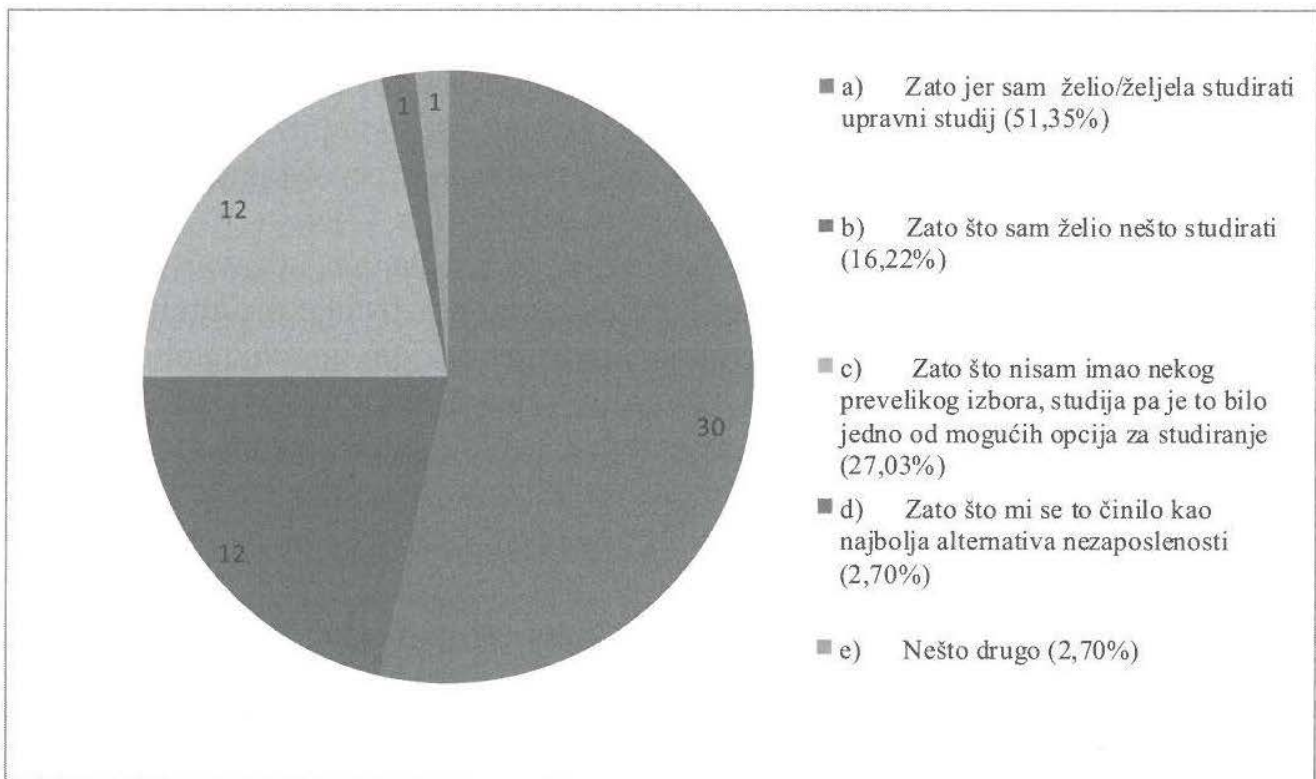
U ovom poglavlju predstaviti ćemo rezultate primarnog istraživanja u kojemu je anketirano 56 studenata Upravnog studija Veleučilišta u Požegi tijekom 2017. i 2018. godine. Istraživanje je provedeno radi identificiranja i analize aktualne situacije na ovom studiju, gledajući iz perspektive njegovih polaznika, kako bi se dale određene smjernice i prijedlozi za njegov razvoj i pozicioniranje.

3.1 Rezultati istraživanja

Grafikon 1. Zašto ste odabrali studirati na Veleučilištu u Požegi?

Na pitanje „Zašto ste odabrali studirati na Veleučilištu u Požegi?“ gotovo polovica studenata odgovorila je da je odabrala studij na Veleučilištu zbog blizine. Znači da je čimbenik fizičke udaljenosti (ili u ovom slučaju blizine) zapravo jako bitan za odabir željenog studija. S druge strane, samo oko 8% studenata studira u Požegi jer je htjelo

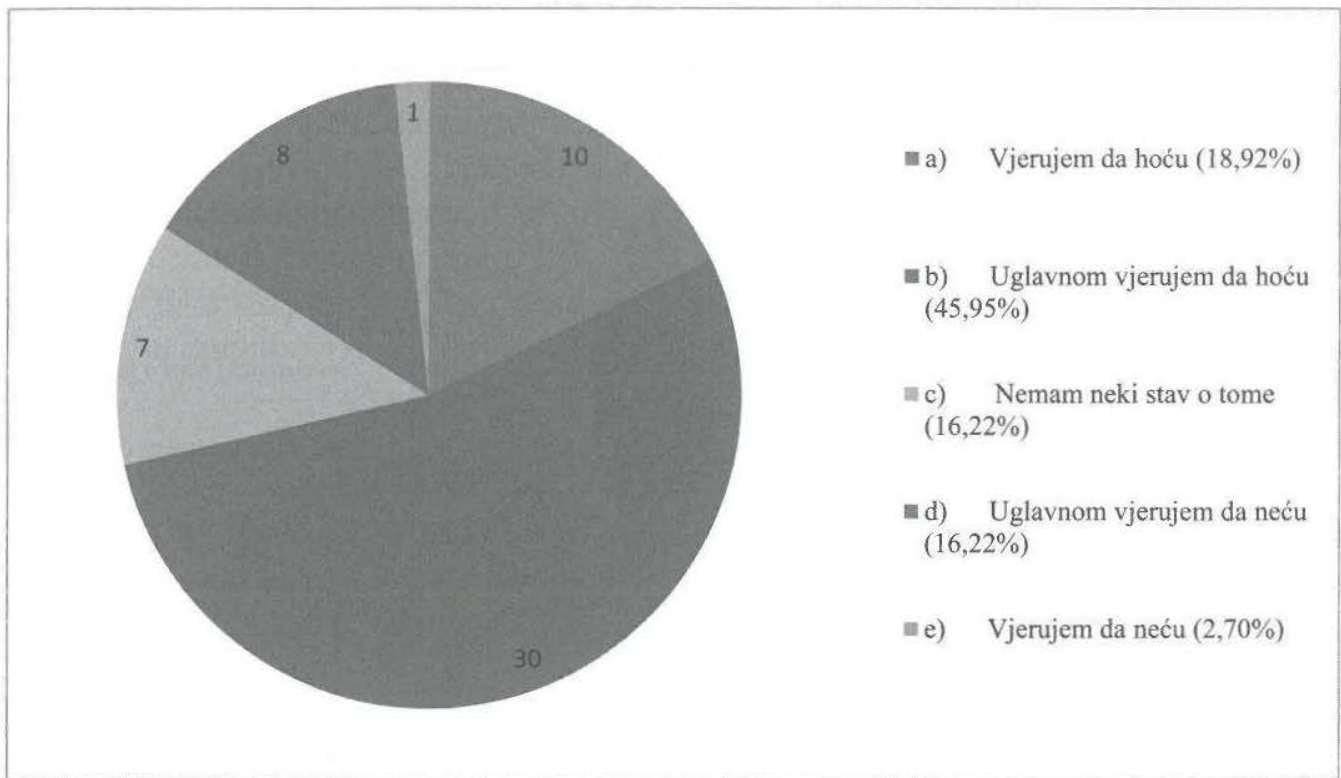

promijeniti sredinu, a isto toliko što im se Požega činila lijepim gradom za studiranje. **Grafikon 2. Zašto ste odabrali Upravni studij?**

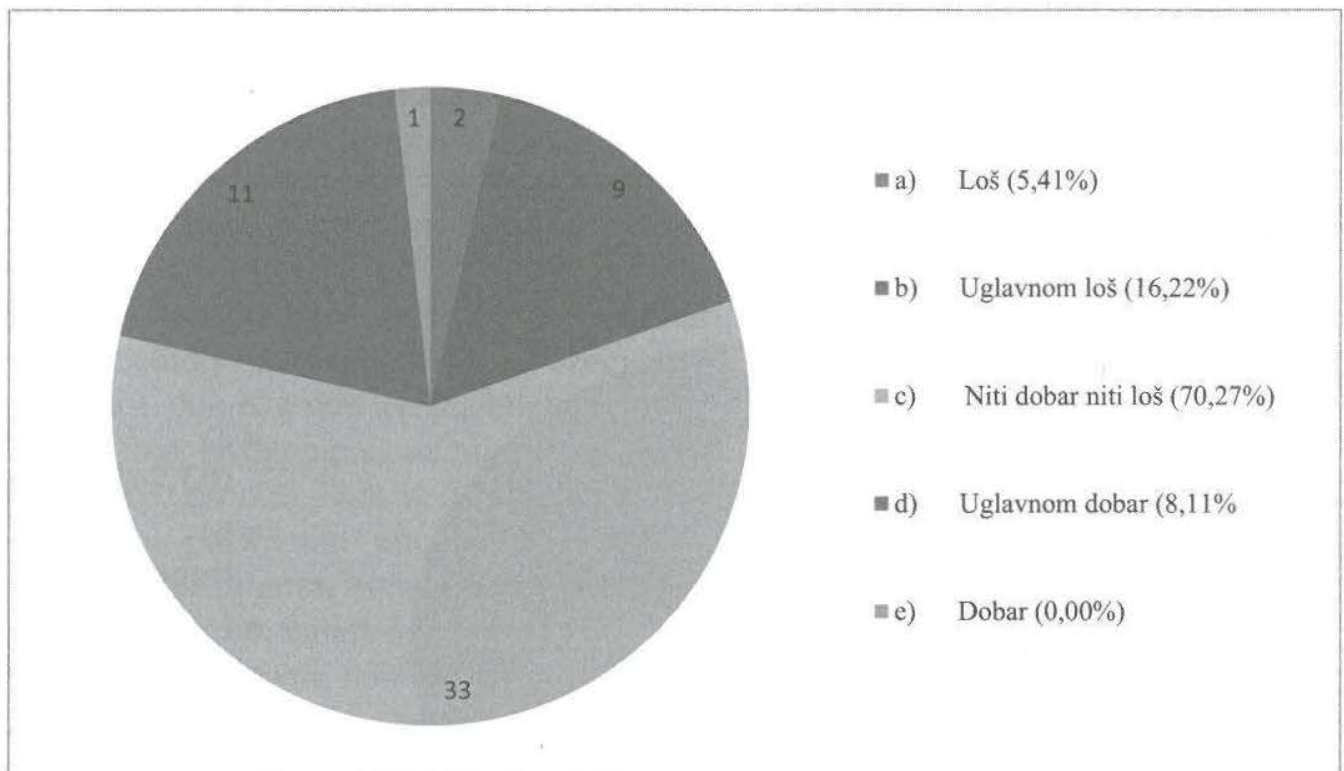
Na pitanje „Zašto ste odabrali Upravni studij?“ tek nešto više od polovice studenata odgovorilo je da je željelo studirati upravo ovaj studij. No čak jedna trećina studenata studira ovaj smjer jer je željelo nešto studirati, a ostatak je tu zbog drugih razloga, uglavnom jer nisu imali boljih opcija.

Na pitanje „Smatrate li da ćete nakon završetka Upravnog studija moći naći posao u struci?“ više od 60% studenata odgovara da vjeruje da hoće, dok samo 15% smatra da neće. Što znači da studenti ovog smjera vjeruju da će im stjecanje znanja i zvanja nakon završetka studija omogućiti da pronađu posao u struci.

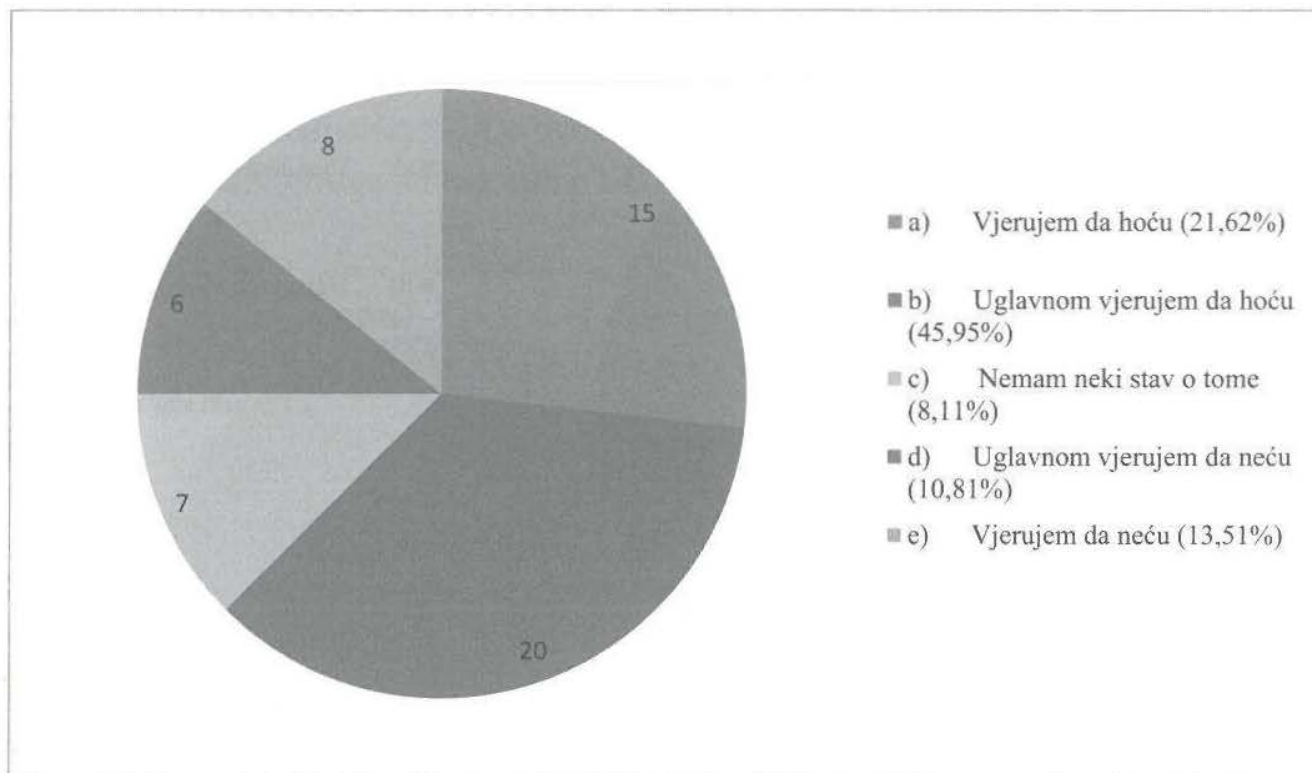
Na pitanje da ocjene položaj osoba koje završe Upravni studij u društvu/ekonomiji, s aspekta pronalaska zaposlenja, više od 70% studenata smatra da taj položaj nije ni dobar ni loš. Više od 20% smatra da je loš, a da je dobar smatra samo 8%. Znači da jako mali dio studenata smatra da im ovaj studij omogućava dobar položaj u društvu, ali to istodobno znači da većina studenata još nema sliku niti stav o tome kakav bi položaj oni trebali zauzimati u društvu nakon što završe svoj studij.

Grafikon 3. Smatrate li da ćete nakon završetka Upravnog studija moći naći posao u struci?

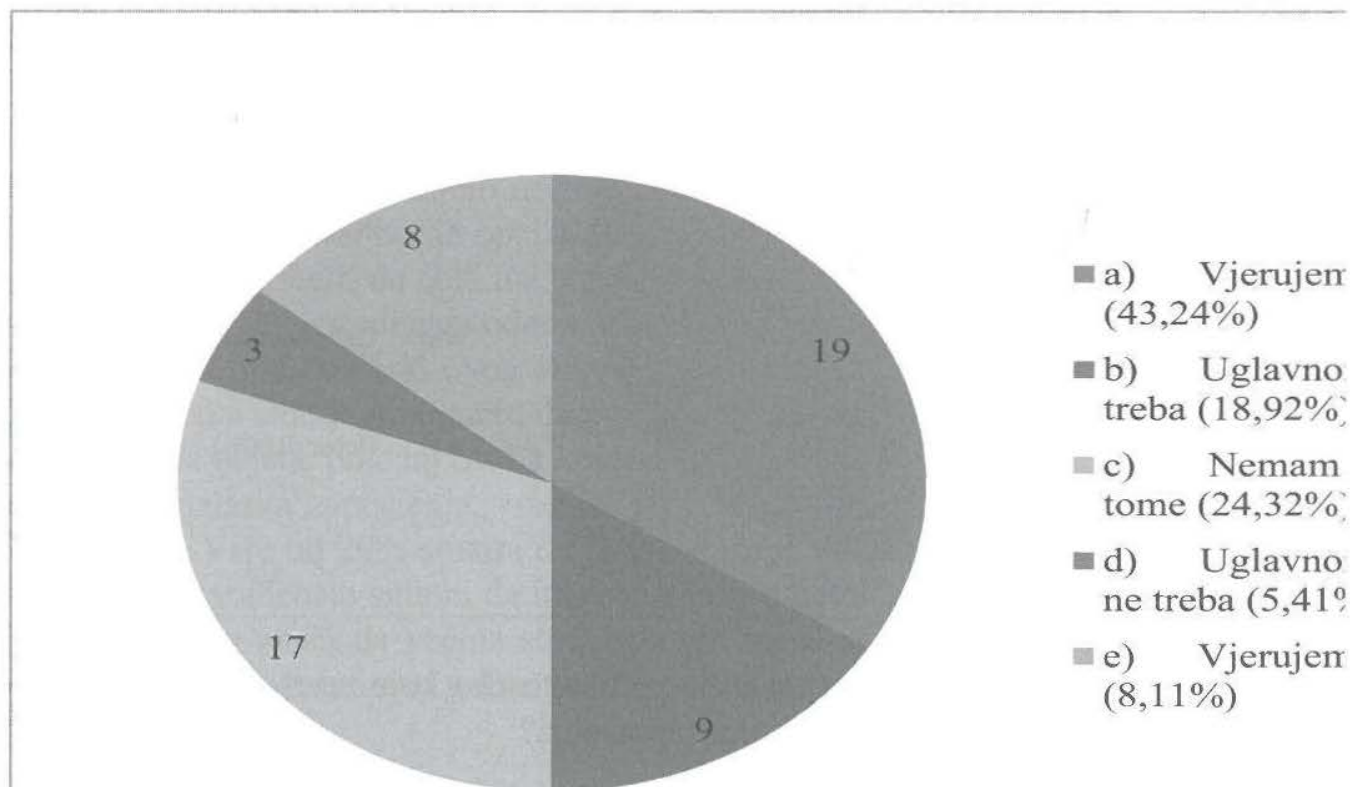

Grafikon 4. Po vašem mišljenju, kakav je položaj osoba koje završe Upravni studij u društvu/ekonomiji, s aspekta pronalaska zaposlenja?

Grafikon 5. Imate li namjeru dalje nastaviti školovanje u struci?

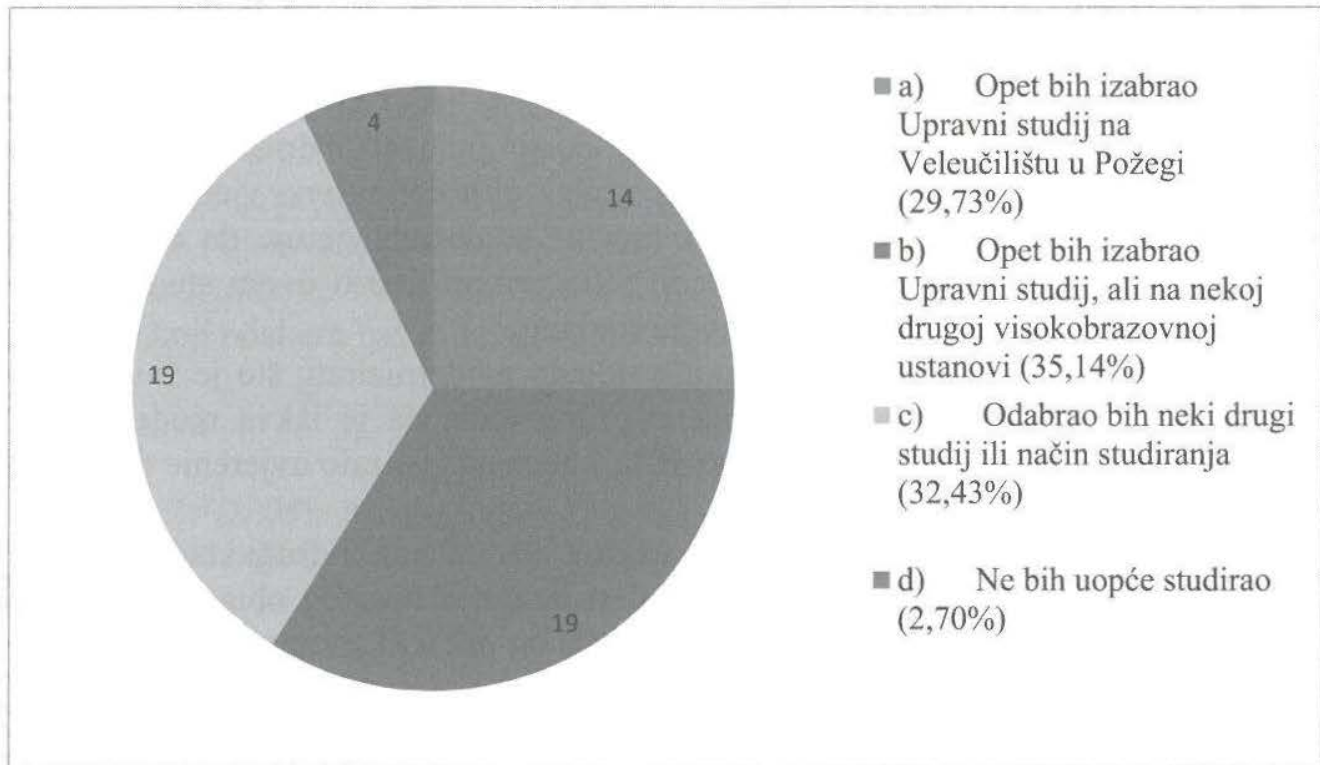
Na pitanje, „Imate li namjeru dalje nastaviti školovanje u struci?“ više od 65% studenata odgovorilo je da ima, a 12% nema definiran stav o tome. Otprilike četvrtina ispitanih studenata vjeruje da neće nastaviti školovanje. Ovdje se pozitivnom može smatrati činjenica da veliki postotak studenata namjerava nastaviti školovanje u struci.

Grafikon 6. Smatrate li da se postojeći Upravni studij treba modernizirati (u smislu

kolegija koji bolje prate aktualni trenutak, npr. uvođenjem kolegija kao „Prava kupaca u elektronskoj trgovini“?

Na pitanje, „Smatrate li da se postojeći Upravni studij treba modernizirati (u smislu kolegija koji bolje prate aktualni trenutak, npr. uvođenjem kolegija kao „Prava kupaca u elektronskoj trgovini“)? više od 60% studenata smatra da treba, jedna četvrtina nema neki stav o tome, dok ostatak smatra da ne treba. Dakle, dominantni broj studenata smatra da bi trebalo modernizirati studij, dok čak četvrtina uopće ne razmatra tu opciju.

Grafikon 7. Kada bi opet imali priliku studirati...

Kada bi studenti opet imali priliku studirati, 30% ispitanih ponovno bi odabralo Upravni studij na Veleučilištu u Požegi, jedna trećina odabrala drugu ustanovu (ali isti studij), dok bi jedna trećina odabrala drugi način studiranja ili drugi studij.

Anketa kao primjenjena tehnika istraživanja uz brojne prednosti zasigurno ima i nedostatke, osobito kada se provodi među studentima, koji još nemaju značajnijeg iskustva u poslovnim odnosima pa često odgovaraju u skladu s uvriježenim i unaprijed definiranim normama. Također, kod ove skupine ispitanika uvijek postoji čimbenik da nisu voljni davati iskrene odgovore na pitanja. No brojni rezultati ove ankete su indikativni, kao npr. da bi samo jedna trećina studenata ponovno odabrala Upravni studij u Požegi, što je u svakom slučaju putokaz da je u budućnosti potrebno nešto mijenjati.

3.2 Prijedlozi za poboljšanje

Istraživanje je pokazalo da gotovo polovica studenata upisuje studij na Veleučilištu zato što žive u neposrednoj blizini. To je jasan znak da bismo trebali privući studente koji nisu s našeg područja, različitim oblicima promocije, prezentiranja, isticanja dobrih praksi i dobrih strana ove institucije. Sama činjenica da se studij upisuje zato

što je u blizini, može biti uzrokovano različitim činjenicama: socijalnim stanjem, nedostatkom volje za promjenom, nedostatkom konkretne vizije ili cilja ili pak nekim drugim sličnim razlogom. To je brojka koju u značajnoj mjeri možemo smatrati zabrinjavajućom.

Gotovo polovica studenata Upravnog studija studira jer želi nešto studirati, odnosno jer im se to čini boljom alternativom od nečeg drugog. To znači da je polovica njih na ovom studiju jer su ih druge okolnosti (a ne njihova motivacija) potakle na to. U tom smislu treba raditi na motivaciji studenata, ali i što je moguće boljem njihovom informiranju.

Pozitivna je činjenica da više od 60% studenata vjeruje da će nakon završetka obrazovanja steći zaposlenje u struci. U tom smjeru ide i činjenica da 70% njih vjeruje da će završetkom ovog studija imati dobar položaj u društvu, gledajući s aspekta potencijalnog zaposlenja. Znači da većina njih definitivno vjeruje da imaju potencijal na tržištu rada. Gotovo dvije trećine studenata vjeruje da će nastaviti obrazovanje u struci (što znači da studenti vide perspektivu u ovom studiju) te da ovakav studij sam po sebi itekako ima svoju funkciju.

60% studenata smatra da bi Upravni studij trebalo modernizirati, što je zaista velik postotak, a još jedna činjenica koja ide u prilog tome da je takva modernizacija neophodna svjedoči činjenica da je samo 30% studenata iskazalo uvjerenje da bi opet izabralo ovaj studij.

Obeshrabrujuće djeluje podatak da bi čak trećina odabrala neki drugi studij ili uopće ne bi studirala, što može značiti da gube vjeru u svrhu visokog obrazovanja ili su imali određenu dozu skepticizma već u fazi kada su odlučili za nastavak školovanja odabirom nekog studija.

Okolnosti – u kojima je konkurencija među institucijama rastuća, a broj studenata u opadanju – upućuju na neminovnost brzog i temeljitog djelovanja, odmah i bez odgađanja.

4. Zaključak

U društvu koje se konstantno poboljšava novim znanjima i novim vještinama, obrazovanje bi trebalo biti pokretač razvoja novih tehnologija i učenja. Pravo kao polje društvenih znanosti sklono je čestim promjenama. U struci koja se mijenja svakim novim zakonom i propisom, nužno je unaprijeđenje učenja unutar nje same.

Novi tehnološki pothvati, novi poslovi, te nova otkrića uvjetuju nam konstantno napredovanje obrazovanja, ne samo načina izvođenja nastave, nego i konstantno uvođenje novih kolegija koji bi pratili tok vremena.

Republika Hrvatska, a samim time i visoka učilišta, moraju smisliti nove načine za iskorištavanje ljudskog kapitala, koji bi danas - sutra bio ježičac na vagi novih gospodarskih i socijalnih uspjeha, ne samo unutar Republike Hrvatske, već i unutar globalnog društva kao takvog.

Samo stajanje na mjestu je neuspjeh jer u današnjim okolnostima, samo održavanje postojeće razine nije uspjeh.

Potrebno je modernizacijom postojećih i uvođenjem novih kolegija dati smisao obrazovanju u suštini, kako bi korisnici usluga koje bismo im pružili bili spremni za daljnje izazove koje ih čekaju, one koji su već tu, ali i one koji tek mogu nastupiti u daljnjem životu. Promjena je nužna, ako ni zbog čega drugoga, onda zbog privlačnosti studija, kako on ne bi bio primaran izbor samo zbog blizine prebivališta, već i kao konkurentan čimbenik na današnjem tržištu rada.

Demografski krah te sve veći broj visoko obrazovnih ustanova i studija udaljava nas od željenog cilja da imamo uređen visoko obrazovni sustav koji će nas dovesti do toga da imamo studente sa boljim i višim razinama znanja, koji će biti sposobni poduprijeti razvoj sredine u kojoj će danas-sutra raditi.

Zdrav obrazovni sustav nije samo pitanje obrazovanja, već je pitanje pristupa koji vlada u nekom društvu, pa je zagovaranje kvalitete, izvrsnosti i znanja dio načela i načina razmišljanja koje pokreće neko društvo. Stoga svaka institucija u svojoj domeni rada i djelovanja treba svoj interni sustav posložiti da postigne što je moguće višu razinu kvalitete, što će na dugi rok rezultirati i odgovarajućom razinom broja studenata koji odaberu baš tu instituciju.

5. Literatura

- [1] Babić, Z. (2005). Participacija i ulaganje u obrazovanje u Hrvatskoj. *Privredna kretanja i ekonomska politika*, Vol.14, No.101, (siječanj, 2005.), str.28-53, ISSN 1847-7860
- [2] Glas Slavonije. Bujanjem raznih učilišta slabi kvaliteta studiranja, dostupno na: <http://www.glas-slavonije.hr/315546/1/Bujanjem-raznih-ucilista-slabi-kvaliteta-studiranja> Pristup: 20.4.2018.
- [3] Gutić, D.; Devčić, A.; Hak, M. (2017) *Psihologija u upravljanju ljudskim resursima*, Studio HS internet d.o.o., ISBN 978-953-7630-88-1, Osijek
- [4] Koprić, I. (2008) Suvremeno obrazovanje za javnu upravu. *Anali Hrvatskog politološkog društva*, Vol.4, No.1, (veljača, 2008.), str. 375-395, ISSN 1847-5299
- [5] Kusić, Z. (2015) Obrazovanje, znanost i znanje najvažniji u određenju položaja Republike Hrvatske u Europskoj uniji, *Informator*, br. 6357 (ožujak, 2015.) str. 1-3, ISSN 0537 6645
- [6] Ministarstvo znanosti i obrazovanja. Ustanove visokog obrazovanja, dostupno na: http://pregledi.mzos.hr/ustanove_VU.aspx Pristup: 13.4.2018.
- [7] Mreža visokih učilišta i studijskih programa u Republici Hrvatskoj, dostupno na: https://www.azvo.hr/images/stories/visoko/Mre%C5%BEa_visokih_u%C4%8Dili%C5%A1ta_i%20studijskih_programa_u_RH_final.pdf Pristup: 13.4.2018.
- [8] Statut Veleučilišta u Požegi, dostupno na: https://www.vup.hr/o_veleucilistu/opci_podaci/dokumenti/statut/default.aspx Pristup: 13.4.2018.
- [9] Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije, Narodne novine 124/14
- [10] Večernji list. Demografski slom Hrvatske: Prvašića čak 1375 manje nego lani, dostupno na: <https://www.vecernji.hr/vijesti/prvasica-cak-1375-manje-nego-lani-1103237-www.vecernji.hr> Pristup: 20.4.2018.
- [11] Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, Narodne novine 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15, 131/17